

JANOČKOVÁ a KVOCERA proti Slovenskej republike

rozsudok z 8. februára 2024

Sťažnosť sa týkala dĺžky a účinnosti konania o nariadenie výkonu neodkladného opatrenia upravujúceho styk sťažovateľky, matky, so sťažovateľom, jej maloletým synom, neprijatia opatrení potrebných na zabezpečenie kontaktu medzi sťažovateľmi zo strany vnútroštátnych orgánov a účinnosti vnútroštátneho prostriedku nápravy poskytnutého Ústavným súdom Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Konanie o nariadenie výkonu neodkladného opatrenia sa na návrh sťažovateľky začalo v novembri 2018. V súvislosti s prebiehajúcim konaním podali sťažovatelia ústavnú sťažnosť, o ktorej rozhodol ústavný súd nálezom zo septembra 2021. Ústavný súd v ňom uznal, že došlo k porušeniu práva sťažovateľov na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote a práva na rodinný a súkromný život, sťažovateľom priznal primerané finančné zadosťučinenie a Okresnému súdu Bratislava III (ďalej len prikázal konať bez zbytočných prieťahov. O ďalšej podanej ústavnej sťažnosti sťažovateľov rozhodol ústavný súd v marci 2022 tak, že ústavnú sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú. O návrhu sťažovateľky na nariadenie výkonu neodkladného opatrenia Okresný súd Bratislava III rozhodol v máji 2022, následne bolo toto uznesenie potvrdené uznesením Krajského súdu v Bratislave v septembri 2022. Uznesenie Krajského súdu v Bratislave bolo sťažovateľkou napadnuté dovolaním, ktorému Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v júni 2023 vyhovel, zrušil uznesenie Krajského súdu v Bratislave a vec vrátil na ďalšie konanie. Napriek viacerým vydaným neodkladným opatreniam upravujúcim styk sťažovateľky a sťažovateľa sa styk medzi nimi nerealizoval.

Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo svojom rozsudku poukázal na to, že hoci v konaní bolo naznačené, že dôvodom nedostatočného kontaktu medzi sťažovateľmi je hlboké narušenie vzťahu medzi rodičmi sťažovateľa, ktoré aj napriek pomoci nedokázali prekonať, ako však uznal aj samotný ústavný súd, okresný súd v konaní nepoužil žiadny z dostupných prostriedkov na zabezpečenie výkonu neodkladného opatrenia. ESLP poznamenal, že nemožno pochybovať o tom, že kontakt oboch sťažovateľov bol v najlepšom záujme maloletého sťažovateľa, pričom poukázal na to, že v konaní, ktoré viedlo k vydaniu neodkladného opatrenia z roku 2018 upravujúceho styk sťažovateľky a sťažovateľa, boli zohľadnené najlepšie záujmy maloletého sťažovateľa, a že tieto záujmy boli ďalej vyjadrené v neodkladnom opatrení z roku 2021, ktorého výkon prebieha. ESLP tiež poznamenal, že závažnosť prípadu je potrebné posudzovať v súvislosti s nízkym vekom sťažovateľa, a že aj vzhľadom na samotný nález ústavného súdu z 21. septembra 2021, ESLP nemôže dospieť k záveru, že opatrenia prijaté vnútroštátnymi súdmi boli také primerané a účinné, ako by sa za okolností predmetného prípadu dalo očakávať s cieľom uľahčiť opätovný kontakt medzi sťažovateľmi. ESLP tiež poukázal na to, že napriek dvom ústavným nálezom, ktorými bolo sťažovateľom priznané aj primerané finančné zadosťučinenie za porušenie ich práv, sa nepodarilo zabezpečiť výkon nariadeného neodkladného opatrenia a sťažovatelia sú fakticky naďalej oddelení, teda zachovali si postavenie obete. ESLP poukázal na to, že napriek opakovanému využitiu prostriedku nápravy pred ústavným súdom v súvislosti s týmto, ako aj v súvislosti s inými súvisiacimi konaniami, nebol dosiahnutý preventívny účinok tohto prostriedku. Na základe uvedeného tak ESLP dospel k záveru, že došlo k porušeniu článku 8 a v spojení s ním aj k porušeniu článku 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“). Každý zo sťažovateľov požadoval ako náhradu nemajetkovej ujmy 10 000 eur, sťažovatelia tiež spoločne požadovali 1 042 eur na pokrytie nákladov a výdavkov vynaložených na vnútroštátnej úrovni a pred ESLP. Vláda namietala a tvrdila, že tento nárok sťažovateľov na náhradu nákladov a výdavkov nebol podložený žiadnymi dokumentami, s čím sa Súd stotožnil a nároky sťažovateľov zamietol. ESLP v súvislosti s priznaním náhrady nemajetkovej ujmy poznamenal, že sťažovateľom bola priznaná určitá kompenzácia na vnútroštátnej úrovni, a každému z nich priznal 5 000 eur.

KRÁTKY proti Slovenskej republike

rozsudok z 15. februára 2024

Sťažovateľ bol obvinený pre rôzne zločiny a okrem sťažovateľa bolo obvinenie vznesené a neskôr obžaloba podaná aj voči ďalším osobám. Na hlavnom pojednávaní v januári 2019 senát Špecializovaného trestného súdu schválil dohodu o vine a treste, uzavretú medzi prokurátorom a jedným zo spoluobžalovaných, V. N., a uznal ho za vinného z dvoch zločinov. Vo verejne vyhlásenom rozsudku sa nachádzali viaceré odkazy na úlohy, ktoré mali zohrať v rámci dotknutej zločineckej skupiny jej dvaja vodcovia, z ktorých jedným mal byť aj sťažovateľ. V písomnom vyhotovení rozsudku bol sťažovateľ na všetkých miestach označený ako „obvinený D. K.“. V rámci verejného vyhlásenia rozsudku ale predseda senátu jedenkrát na začiatku prezentácie skutkovej vety rozsudku vyslovil celé meno a priezvisko sťažovateľa, čo následne v závere vyhlásenia korigoval tak, že prezentoval v označenej pasáži opravu spočívajúcu v nahradení mena a priezviska sťažovateľa iniciálami D. K. Špecializovaný trestný súd rozsudkom zo septembra 2020 uznal sťažovateľa za vinného z viacerých trestných činov. Najvyšší súd odvolanie sťažovateľa v júli 2021 zamietol. Sťažovateľ sa so sťažnosťou na porušenie prezumpcie nevinu medzičasom obrátil na ústavný súd, ktorý jeho sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

ESLP vo svojom rozsudku uviedol, že prípad sa týka otázky, či môže byť porušený princíp prezumpcie nevinu vyjadreniami sudcu na verejnom pojednávaní za prítomnosti médií, ak sú tieto vyjadrenia obsiahnuté v rozsudku o spolupáchateľovi. ESLP konštatoval, že v rozsudku, ktorým bola schválená dohoda o vine a treste V. N., a aj v samotnej dohode, bol sťažovateľ označený ako „obvinený“. Špecializovaný trestný súd podľa ESLP nepoužil napadnuté vyhlásenie s úmyslom, aby vyhlásil sťažovateľa za vinného, ale aby odôvodnil svoje rozhodnutie voči V. N. Zároveň však ESLP konštatoval, že nedostatok úmyslu porušiť právo na prezumpciu nevinu nemôže vylúčiť porušenie článku 6 ods. 2 Dohovoru, ktorý toto právo zaručuje. ESLP ďalej uviedol, že predseda senátu sťažovateľa výslovne označil za člena zločineckej skupiny zapojenej do trestnej činnosti. Jeho celé meno bolo uvedené aj v dohode o vine a treste. Predseda senátu pritom pri verejnom vyhlásení rozsudku neuviedol, že sťažovateľ je stíhaný v samostatnom konaní, alebo že sa rozhoduje výlučne o trestnej zodpovednosti V. N. v predmetnom konaní. ESLP podotkol, že situácii nepomohlo, že rozsudok bol vyhlásený verejne a za prítomnosti médií. Po oprave celého mena sťažovateľa na jeho iniciály už verejnosť vedela, komu iniciály patria. V súvislosti s detailným popisom obsiahnutým v rozsudku proti V. N. ESLP zároveň vyjadril pochybnosť, či v takejto situácii bolo potrebné sťažovateľa individuálne identifikovať a dodal, že vyhlásenia sudcov podliehajú prísnejšej kontrole ako vyjadrenia iných orgánov. Dospel k záveru, že v tomto prípade sa napadnuté vyhlásenia neobmedzovali na opis „stavu podozrenia“ voči sťažovateľovi, ale označovali ho za osobu, ktorá spáchala trestné činy. Preto celkový spôsob a kontext, v ktorom boli vyjadrenia urobené, navodzovali nespochybniteľný dojem, že sťažovateľ spáchal predmetné trestné činy. Na základe uvedeného ESLP rozhodol, že došlo k porušeniu článku 6 ods. 2 Dohovoru.

Sťažovateľ požadoval 10 000 eur ako náhradu nemajetkovej ujmy a 2 938 eur za náklady a výdavky. ESLP sťažovateľovi priznal 7 800 eur z titulu nemajetkovej ujmy a sumu na pokrytie nákladov a výdavkov v ním požadovanej výške.

DUARTE AGOSTINHO a ďalší proti Portugalsku a 32 ďalším štátom

rozhodnutie z 9. apríla 2024

Prípado sa týka súčasných a budúcich vážnych dôsledkov zmeny klímy, ktoré mladí sťažovatelia pripisujú žalovaným štátom a o ktorých tvrdia, že ovplyvňujú ich životy, pohodu, duševné zdravie a pokojné užívanie si ich domovov. Sťažovatelia sťažnosť opreli o viaceré články Dohovoru a odvolávali sa na medzinárodné dokumenty vrátane Parížskeho dohovoru z roku 2015, Dohovoru na ochranu práv dieťaťa a všeobecné správy a zistenia expertov o škodách spôsobených klimatickou zmenou. Sťažovatelia argumentovali, že sú už teraz dotknutí nepriaznivými dôsledkami klimatickej zmeny, a že tieto riziká sa budú v priebehu ich života významne zvyšovať. Ďalej tvrdili, že vzhľadom na ich vek je zásah do ich práv zreteľnejší než v prípade predchádzajúcich generácií.

Sťažnosť bola podaná v septembri 2020 proti všetkým členským štátom Európskej únie, Spojenému kráľovstvu Veľkej Británie a Severného Írska, Nórsku, Rusku, Turecku, Švajčiarsku a Ukrajine. Neskôr sťažovatelia sťažnosť proti Ukrajine stiahli. Po oznámení sťažnosti žalovaným štátom prebiehalo konanie pred sedemčlennou komorou. V priebehu rokov 2021 a 2022 jednotlivé štáty predložili svoje stanoviská k sťažnosti a k vyjadreniam sťažovateľov a ich nárokom. Po tom, ako sedemčlenná komora odstúpila svoju právomoc v tejto veci sedemnásťčlennej veľkej komore ESĽP, došlo medzi žalovanými štátmi (s výnimkou Ruska) ku koordinácii a štáty v roku 2023 predložili spoločné stanovisko k sťažnosti, doplnené o národné stanoviská. V roku 2023 sa pred veľkou komorou ESĽP uskutočnilo ústne pojednávanie, na ktorom žalované štáty predniesli spoločné vyjadrenie doplnené o samostatné vyjadrenia niektorých štátov vzhľadom na ich národné špecifiká. Štáty svoju argumentáciu vo všeobecnosti opreli najmä o námietky týkajúce sa nedostatku jurisdikcie na strane ESĽP, nevyčerpania vnútroštátnych prostriedkov nápravy, nepreukázania konkrétnych negatívnych dôsledkov u sťažovateľov, ako aj o argumentáciu o plnení svojich klimatických záväzkov a stanovených cieľov. Ako intervenujúce tretie strany v prípade predložili svoje vyjadrenia Európska Komisia, Komisárka Rady Európy pre ľudské práva, osobitný spravodajca OSN, Európska sieť národných inštitúcií ľudských práv (ENNHRI), organizácie Save the Children International, Climate Action Network Europe a množstvo ďalších mimovládnych organizácií, univerzít a rôznych subjektov zaoberajúcich sa ochranou klímy.

ESĽP vo vyhlásenom rozhodnutí konštatoval, že pokiaľ ide o extrateritoriálnu jurisdikciu žalovaných štátov iných ako Portugalsko, v Dohovore neexistujú žiadne dôvody na rozšírenie ich extrateritoriálnej jurisdikcie prostredníctvom súdneho výkladu takým spôsobom, aký požadovali sťažovatelia. Vzhľadom na skutočnosť, že sťažovatelia nevyužili v Portugalsku žiadnu právnu cestu týkajúcu sa ich sťažností, sťažnosť sťažovateľov proti Portugalsku vyhlásil ESĽP za neprípustnú z dôvodu nevyčerpania vnútroštátnych prostriedkov nápravy. ESĽP teda vyhlásil sťažnosť podanú proti Portugalsku a ostatným štátom v otázke zmeny klímy za neprijateľnú.

FERENC proti Slovenskej republike

rozhodnutie zo 16. apríla 2024

Sťažnosť sa týkala údajného porušenia práv sťažovateľa v trestnom konaní, v ktorom bol sťažovateľ v roku 2015 najskôr vyšetrovateľom opakovane vypočutý ako svedok vo vzťahu k údajnej

trestnej činnosti jeho brata a ďalšej osoby. Pri jednom z týchto výsluchov sťažovateľ súhlasil s poskytnutím hlasovej vzorky. Na základe tejto hlasovej vzorky bol identifikovaný hlas sťažovateľa ako hlas jedného z páchatel'ov. Voči sťažovateľovi bolo vznesené obvinenie za pokračovací obzvlášť závažný zločin podvodu spáchaného formou spolupáchateľstva. Bola na neho podaná obžaloba a napokon bol uznaný za vinného a bol mu uložený trest odňatia slobody v trvaní dvanásť rokov. Obhajoba sťažovateľa počas trestného konania neúspešne namietala nezákonnosť odobratia hlasovej vzorky, ku ktorej došlo počas jeho výsluchu v procesnom postavení svedka a ďalšie porušenia práv obhajoby. Sťažovateľ sa po skončení trestného konania obrátil na ústavný súd a namietal, že jediným relevantným dôkazom, na základe ktorého došlo k stotožneniu jeho osoby s páchatel'om, bola predmetná hlasová vzorka, pričom v čase jej poskytnutia nebol zastúpený advokátom a náhradnému obhajcovi okresný súd neskôr neposkytol dostatok času na prípravu záverečnej reči. Ústavný súd jeho sťažnosti nevyhovel. V sťažnosti podanej na ESLP sťažovateľ tvrdil, že neboli dodržané záruky spravodlivého konania, najmä pokiaľ ide o proces získavania dôkazov, a že boli porušené jeho práva na obhajobu.

ESLP vo svojom rozhodnutí uznal argumenty vlády, ktorá okrem iného tvrdila, že na vzorky hlasu by sa v trestnom konaní malo hľadieť podobne ako na krv, vlasy alebo iné fyzické alebo objektívne vzorky používané pri forenzej analýze, na ktoré sa nevzťahuje právo neinkriminovať samého seba. V tomto prípade sťažovateľ poskytol hlasovú vzorku dobrovoľne, teda nebola získaná donútením alebo násilím a vláda poukazovala na to, že ju v súlade s vnútroštátnym právom bolo možné získať aj z videozáznamu sťažovateľovho výsluchu, nezávisle od vôle sťažovateľa. ESLP poznamenal, že hoci výsledok hlasovej komparatívnej analýzy a príslušný znalecký posudok boli kľúčové pre odsúdenie sťažovateľa, neboli jediným dôkazom proti nemu, keďže súdy odôvodnili výrok o vine sťažovateľa aj záznamom telefonickej komunikácie a svedeckými výpoveďami z prípravného konania a posúdili okolnosti získania hlasovej vzorky a porovnávacej analýzy hlasu. Pokiaľ ide o námietku, že sťažovateľov náhradný obhajca nemal dostatok času na prípravu obhajoby, ESLP odkázal na vyjadrenia vlády, že sťažovateľ bol počas celého trestného konania právne zastúpený a hoci mal náhradný obhajca iba deväť pracovných dní na prípravu na pojednávanie, tento časový rámec bol v súlade s požiadavkami vnútroštátneho práva a náhradný obhajca, ktorý sa nesťažoval na nedostatok času na prípravu, sa mohol poradiť s pôvodným obhajcom sťažovateľa. ESLP konštatoval, že sťažovateľ nepreukázal, že jeho práva na obhajobu boli obmedzené do takej miery, že by to ohrozilo celkovú spravodlivosť trestného konania proti nemu. ESLP dospel k záveru, že sťažnosť je zjavne nepodložená a ako celok ju vyhlásil za neprijateľnú.

HARABIN proti Slovenskej republike

rozhodnutie zo 16. apríla 2024

Sťažnosť sa týka výsledku konania proti sťažovateľovi vo veci údajného disciplinárneho previnenia spočívajúceho v tom, že sa ako sudca zúčastnil na vydaní rozsudku, ktorý bol údajne zjavne svojvoľný a prekračoval právomoci súdu. Predmetným rozsudkom bolo zrušené odsúdenie nepríbuznej tretej osoby z dôvodu, že sudca, ktorý prijal odsudzujúci rozsudok, mal byť z prípadu vylúčený. Disciplinárne konanie proti sťažovateľovi bolo Najvyšším správnym súdom Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší správny súd“) 29. marca 2022 prerušené z dôvodu, že sťažovateľ 31. decembra 2019 prestal byť sudcom. Za týchto okolností nebolo podľa platných predpisov v konaní možné pokračovať a pokračovalo by sa len vtedy, ak by sa sťažovateľ niekedy opätovne stal sudcom. Najvyšší správny súd rozhodol, že nemá právomoc podať ústavnému súdu návrh na začatie konania o preskúmanie súladu ustanovenia právneho predpisu, podľa ktorého sťažovateľovi zanikol mandát sudcu. Sťažovateľ

namietal údajné porušenie jeho práv v zmysle článkov 6, 14 a 17 Dohovoru a článkov 1 a 3 Protokolu č. 1.

ESLP v rozhodnutí konštatoval, že sťažovateľove podania pred ESLP, ako aj pred ústavným súdom naznačujú, že podstatou tohto prípadu je zánik jeho sudcovského mandátu podľa novely z roku 2019, ktorú sťažovateľ považuje za nelegitímnu a svojvoľne prijatú práve vo vzťahu k nemu. ESLP poukázal na záver najvyššieho správneho súdu v tejto veci, ako aj na jeho záver prijatý v skoršom rozhodnutí v inom disciplinárnom konaní týkajúcom sa sťažovateľa, a to, že účinky napadnutého ustanovenia právneho predpisu na sťažovateľa nastali v roku 2019. ESLP konštatoval, že v každom prípade, pokiaľ ukončenie mandátu sťažovateľa v roku 2019 malo mať akýkoľvek vplyv na práva, na ktoré sa odvoláva v sťažnosti, nič nenasvedčuje tomu, žeby vyčerpal akékoľvek vnútroštátne prostriedky nápravy. V prípade, ak by aj žiadne prostriedky nápravy neboli dostupné, potom boli jeho námietky ESLP predložené po lehote stanovenej v článku 35 ods. 1 Dohovoru. ESLP vo vzťahu k aktuálnemu výsledku disciplinárneho konania proti sťažovateľovi konštatoval, že článok 6 ods.1 Dohovoru nevyžaduje, aby existoval vnútroštátny súd s právomocou vyhlásiť za neplatné alebo zrušiť vnútroštátne právo. ESLP dospel k záveru, že sťažnosť je zjavne nepodložená a ako celok ju vyhlásil za neprijateľnú.

BARDÚNOVÁ proti Slovenskej republike

rozsudok z 25. apríla 2024

Sťažovateľka sa podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru sťažovala na porušenie práva na prejednanie veci v primeranej lehote, a to v dôsledku neprimeranej dĺžky občianskoprávneho konania týkajúceho sa spotrebiteľského sporu. Sťažovateľka sa v tejto súvislosti dvakrát obrátila aj na ústavný súd. Ústavný súd nálezom z 19. januára 2021 prvej z jej sťažností nevyhovel, avšak zároveň konštatoval, že celková doba konania pred prvostupňovým a odvolacím súdom spolu v trvaní 3 rokov a 7 mesiacov je na hranici ústavnej akceptovateľnosti. Na základe jej druhej ústavnej sťažnosti ústavný súd nálezom z 27. januára 2022 konštatoval porušenie základného práva sťažovateľky, dotknutému všeobecnému súdu prikázal konať bez zbytočných prieťahov a sťažovateľke priznal náhradu trov konania vo výške 460,90 eur, avšak nepriznal jej žiadne finančné zadosťučinenie. V náleze ústavný súd konštatoval, že ak napadnuté konanie nie je právoplatne skončené ani po uplynutí jedného roka od posledného posudzovania existencie zbytočných prieťahov ústavným súdom, pričom konanie iba na odvolacom súde dosiaľ trvá tri roky, napadnuté konanie je poznačené zbytočnými prieťahmi zapríčinenými v intenzite dosahujúcej ústavnoprávnu relevanciu.

Sťažovateľka sa následne s tými istými námietkami obrátila na ESLP. Vzhľadom na záver ústavného súdu o tom, že právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa článku 48 ods. 2 ústavy, ktoré je ekvivalentom práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru, bolo porušené, vláda, vzhľadom na špecifické okolnosti tohto prípadu, v konaní argumentovala, že sťažovateľka vďaka tomuto nálezu ústavného súdu stratila postavenie obete porušenia Dohovoru a bola jej poskytnutá aj náprava preventívneho charakteru v podobe príkazu ústavného súdu konať ďalej bez zbytočných prieťahov.

ESLP vo svojom rozsudku uviedol, že odvolaciemu súdu trvalo tri roky a takmer štyri mesiace, kým zrušil prvostupňový rozsudok bez toho, aby sťažovateľka svojim konaním prispela k dĺžke konania. Ďalej konštatoval, že vzhľadom na povahu sporu, ktorý sa týkal ochrany spotrebiteľa, malo toto konanie pre sťažovateľku značný význam a dĺžka konania bola neprimeraná a nespĺňala požiadavku „primeranej

lehoty“. Na základe uvedeného konštatoval porušenie článku 6 ods. 1 Dohovoru. ESLP sťažovateľke priznal 2 000 eur z titulu nemajetkovej ujmy a sumu 250 eur na pokrytie nákladov a výdavkov.

KRÁTKY a ďalšie 3 sťažnosti proti Slovenskej republike

rozsudok z 25. apríla 2024

Sťažovatelia – Dávid Krátky (ďalej len „prvý sťažovateľ“) a Dominik Krátky (ďalej len „druhý sťažovateľ“) boli v marci 2017 obvinení pre obzvlášť závažnú drogovú trestnú činnosť s pozadím organizovaného zločinu a boli vzatí do väzby. Ich trestné stíhanie bolo viackrát rozšírené o ďalšie obvinenia vrátane obvinenia z vraždy a v septembri 2020 boli odsúdení na trest odňatia slobody na doživotie (odsúdenie po zamietnutí odvolania sťažovateľov nadobudlo právoplatnosť, ale vo februári 2024 bolo zrušené na základe dovolania a sťažovatelia boli opäť vzatí do väzby). Sťažovatelia sa na ESLP sťažovali podľa článku 5 ods. 3 Dohovoru na neprimeranú dĺžku väzby a jej neodôvodnenosť. Ďalej tvrdili, že preskúmanie zákonnosti väzby ústavným súdom, ktoré viedlo k rozhodnutiam zo septembra 2020 a marca 2021, nespĺňalo požiadavku urýchlenosti podľa článku 5 ods. 4 Dohovoru. Prvý sťažovateľ sa podľa článku 5 ods. 4 Dohovoru sťažoval aj na to, že v konaní pred najvyšším súdom neboli vzaté do úvahy dôvody jeho sťažnosti proti rozhodnutiu z januára 2020 o zamietnutí jeho žiadosti o prepustenie.

Pokiaľ ide o článok 5 ods. 3 Dohovoru, ESLP uviedol, že väzba sťažovateľov trvala 3 roky, 6 mesiacov a 21 dní a po celý čas bola vnútroštátnymi súdmi odôvodňovaná potrebou zabrániť sťažovateľom v úteku, v marení konania a v pokračovaní v trestnej činnosti. ESLP uznal, že existovalo dôvodné podozrenie proti sťažovateľom, a že dôvody uvedené vnútroštátnymi súdmi pre väzbu boli „relevantné a dostatočné“. Pokiaľ ide o to, či vnútroštátne orgány postupovali v konaní „s osobitnou starostlivosťou“, ESLP akceptoval argumenty vlády, že konanie bolo obzvlášť zložitá a jeho dĺžka bola ovplyvnená správaním sťažovateľov, a že v postupe vnútroštátnych orgánov nemožno identifikovať žiadnu nečinnosť. ESLP preto túto časť sťažností zamietol ako zjavne nepodložené.

Pokiaľ ide o námietku sťažovateľov podľa článku 5 ods. 4 Dohovoru, ESLP poukázal na to, že sťažovatelia sa sťažovali iba na rýchlosť konaní na ústavnom súde, ktoré viedli k jeho rozhodnutiam zo septembra 2020 a marca 2021 a trvali 9 mesiacov a 22 dní a 7 mesiacov a 1 deň. Dospel k záveru, že predmetné konania pred ústavným súdom nespĺnili požiadavku urýchlenosti a došlo k porušeniu článku 5 ods. 4 Dohovoru.

Námietku prvého sťažovateľa, týkajúcu sa situácie, keď po zamietnutí jeho žiadosti o prepustenie z väzby 15. januára 2020 podal sťažnosť bez odôvodnenia s tým, že tak urobí do 7 pracovných dní a najvyšší súd sťažnosť zamietol 30. januára 2020 bez toho, aby mu bolo doručené odôvodnenie sťažnosti, ktoré sťažovateľ zaslal prvostupňovému súdu 28. januára 2020, ESLP zamietol ako zjavne nepodložené. V tomto ohľade uznal argumenty vlády, že bolo v záujme sťažovateľa, aby svoju sťažnosť odôvodnil čo najskôr a aby odôvodnenie sťažnosti predložil tak, aby bolo doručené najvyššiemu súdu včas.

Každý zo sťažovateľov požadoval 50 000 eur ako náhradu nemajetkovej ujmy, zároveň tiež prvý sťažovateľ žiadal 9 395,10 eur a druhý sťažovateľ 9 389 eur ako náhradu nákladov a výdavkov. ESLP za zistené porušenie priznal každému zo sťažovateľov 1 600 eur z titulu nemajetkovej ujmy a 1 000 eur ako náhradu nákladov a výdavkov.

MARKECH proti Slovenskej republike

rozhodnutie zo 16. mája 2024

Sťažovateľ sa podľa článku 5 ods. 4 Dohovoru sťažoval na neprimeranú dĺžku súdneho preskúmania väzby. Sťažovateľova žiadosť o prepustenie z väzby bola 19. júla 2021 predložená Špecializovanému trestnému súdu, ktorý ju 9. augusta 2021 zamietol. Proti zamietavému rozhodnutiu podal sťažovateľ sťažnosť, o ktorej najvyšší súd rozhodol 24. augusta 2021. Uznesenie najvyššieho súdu bolo doručené právnomu zástupcovi sťažovateľa 2. septembra 2021. Samotnému sťažovateľovi, ktorý bol medzitým premiestnený do iného ústavu na výkon väzby, bolo rozhodnutie doručené 18. novembra 2021. Celková dĺžka súdneho preskúmania väzby tak predstavovala jeden mesiac a štrnásť dní na dvoch stupňoch konania. V súvislosti s namietanou dĺžkou súdneho preskúmania väzby sa sťažovateľ obrátil aj na ústavný súd, ktorý konštatoval, že dĺžka súdneho preskúmania väzby sťažovateľa, ktorá bola vypočítaná od 19. júla 2021 do 2. septembra 2021, bola v súlade s požiadavkou rýchlosti, v dôsledku čoho sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Vláda sa v konaní opierala o závery vyslovené ústavným súdom, ktorý odmietol sťažovateľovu ústavnú sťažnosť a tvrdila, že sťažnosť je zjavne nepodložená. EŠLP vo svojom rozhodnutí dospel k záveru, že dĺžka súdneho preskúmania väzby sťažovateľa nebola neprimeraná. Konštatoval, že sťažnosť sťažovateľa je zjavne nepodložená a vyhlásil ju za neprijateľnú.

ŠIMEK proti Slovenskej republike

rozhodnutie z 30. mája 2024

Sťažovateľ sa sťažoval na porušenie práva na prejednanie veci v primeranej lehote, zaručeného článkom 6 ods. 1 Dohovoru, v dôsledku neprimeranej dĺžky exekučného konania vedeného na Okresnom súde Bratislava III, v ktorom bol povinnou osobou. Namietané konanie trvalo 3 roky a 4 mesiace. Primeranosť tejto dĺžky bola preskúmaná na vnútroštátnej úrovni ústavným súdom, ktorý konštatoval, že predmetné právo sťažovateľa v napadnutom konaní porušené bolo, prikázal Okresnému súdu Bratislava III, aby vo veci konal bez zbytočných prieťahov a sťažovateľovi priznal finančné zadost'účinenie vo výške 1 000 eur. Sťažovateľ považoval sumu priznaného finančného zadost'účinenia za neprimerane nízku, preto sa so sťažnosťou obrátil na EŠLP.

Vláda v konaní argumentovala, že finančné zadost'účinenie priznané ústavným súdom je za okolností prípadu primerané, a to aj vo svetle skutočností, že predstavuje polovicu sumy, o ktorú v namietanom konaní išlo. EŠLP uznal argumentáciu vlády a dospel k záveru, že sťažovateľovi bolo poskytnuté primerané a dostatočné odškodnenie za porušenie jeho práva na vnútroštátnej úrovni. Z dôvodu nezlučiteľnosti sťažnosti s ustanoveniami Dohovoru túto sťažnosť EŠLP vyhlásil za neprijateľnú.

CVIKOVÁ proti Slovenskej republike

rozsudok z 13. júla 2024

Prípád sa týka viacerých sťažností sudkyne, u ktorej bola v januári 2020, v rámci vyšetrovania týkajúceho sa viacerých osôb a podozrenia z korupcie v súdnictve v bratislavskom kraji, vykonaná domová prehliadka. V marci 2020 bola sťažovateľka vzatá do väzby. V auguste 2020 Špecializovaný trestný súd rozhodol o jej prepustení, avšak prokuratúra podala proti tomuto rozhodnutiu sťažnosť a najvyšší súd sťažovateľkinu žiadosť o prepustenie zamietol. Sťažovateľka bola prepustená z väzby v októbri 2020, keď najvyšší súd potvrdil rozhodnutie zamietajúce žiadosť prokuratúry o predĺženie jej väzby.

Sťažovateľka sa na ESLP sťažovala podľa článku 5 ods. 1 písm. c) a ods. 3 Dohovoru na neodôvodnenosť a arbitrárnosť jej väzby. Ďalej sťažovateľka namietala, že konanie o jej žiadosti o prepustenie z väzby nespĺňalo požiadavky podľa článku 5 ods. 4 Dohovoru, pretože najvyšší súd v auguste 2020 rozhodol na základe odlišných dôvodov, než uviedla prokuratúra v sťažnosti a ona nemala možnosť vyjadriť sa k týmto dôvodom. Napokon sa v súvislosti s domovou prehliadkou a zaistením dôkazov sťažovala na porušenie práva na rešpektovanie súkromného života podľa článku 8 Dohovoru.

Pokiaľ ide o námietky týkajúce sa väzby, ESLP osobitne posúdil vzatie sťažovateľky do väzby a pokračujúcu väzbu v období po zamietnutí jej žiadosti o prepustenie v auguste 2020. Rozhodol, že pokiaľ ide o obdobie pred zamietnutím žiadosti o prepustenie, nedošlo k porušeniu článku 5 Dohovoru. Berúc do úvahy situáciu ako celok, citlivú povahu obvinení, zložitosť konania a skoré štádium vyšetrovania, ESLP považoval dôvody pre vzatie sťažovateľky do väzby za „relevantné a dostatočné“. K odlišnému záveru však dospel, pokiaľ ide o pokračujúcu väzbu v období po zamietnutí sťažovateľkinej žiadosti o prepustenie a v tomto ohľade konštatoval porušenie článku 5 ods. 1 písm. c) a ods. 3 Dohovoru. ESLP okrem iného poukázal na niektoré závery v rozhodnutí najvyššieho súdu z októbra 2020, na základe ktorého bola sťažovateľka prepustená z väzby, podľa ktorého od augusta 2020 zostala situácia v konaní v podstate rovnaká. ESLP preto považoval za otáznе, či dôvody pre pokračujúcu väzbu sťažovateľky v danom štádiu konania boli relevantné a dostatočné. Pokiaľ išlo o postup orgánov v trestnom konaní, ESLP poukázal na to, že vnútroštátne súdy konštatovali prvky pasivity zo strany vyšetrovacích orgánov. Teda nebolo preukázané, že pokračujúca väzba sťažovateľky bola nevyhnutná.

Pokiaľ ide o rozhodovanie o žiadosti o prepustenie z väzby, ESLP poznamenal, že najvyšší súd zasiahol do princípu rovnosti zbraní rozhodnutím o väzbe na základe dôvodov, ktoré neboli uvádzané prokuratúrou. Ďalej poukázal na to, že najvyšší súd sa odvolal na dôvod, pri ktorom nebolo možné od sťažovateľky očakávať, aby sa ním v auguste 2020 sama zaoberala, pričom neskôr, keď sťažovateľka dostala možnosť uviesť vysvetlenia, bolo jej vyjadrenie akceptované. ESLP preto konštatoval porušenie článku 5 ods. 4 Dohovoru.

Čo sa týka námietok súvisiacich s domovou prehliadkou, ESLP súhlasil s argumentmi vlády, že sa môže zaoberať iba tými aspektmi, ktoré sťažovateľka namietala aj na ústavnom súde a teda vo vzťahu ku ktorým vyčerpala vnútroštátne prostriedky nápravy. ESLP dospel k záveru, že v rozsahu, v akom bola sťažnosť odôvodnená a boli vyčerpané vnútroštátne prostriedky nápravy, námietky neodkrývajú žiaden náznak porušenia práv sťažovateľky podľa článku 8 Dohovoru.

Za zistené porušenie ESLP sťažovateľke priznal 19 500 eur z titulu nemajetkovej ujmy.

PETEJOVÁ a PJONTEKOVÁ proti Slovenskej republike

rozsudok z 5. septembra 2024

Sťažovateľky sa sťažovali na dĺžku súdneho konania, ktoré sa začalo v apríli 2002 a v ktorom sa domáhali zaplataenia bezdôvodného obohatenia vzniknutého v období od mája 2000 do apríla 2001 (sťažovateľky iniciovali tiež iné konania o vydanie bezdôvodného obohatenia vzniknutého v odlišných obdobiach, pričom jedného z týchto konaní sa týkal rozsudok ESLP Pjonteková a Petejová proti Slovenskej republike z 23. júna 2022). V marci 2020 Okresný súd Bardejov vyhlásil rozsudok, ktorým sťažovateľkám čiastočne vyhovel a priznal im nárok na náhradu trov. V apríli 2021 sa rozhodlo o výške náhrady trov a v júni 2021 Okresný súd Bardejov rozhodol o sťažnosti proti tomuto rozhodnutiu. Predtým, ako bolo rozhodnutie z júna 2021 doručené, sťažovateľky podali ústavnú sťažnosť, ktorou namietali dĺžku predmetného súdneho konania pred Okresným súdom Bardejov. Ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú vzhľadom na to, že konanie v merite veci bolo skončené a sťažovateľky sa nesťažovali na jeho dĺžku, keď ešte prebiehalo, a pokiaľ išlo o konanie týkajúce sa trov, síce pripustil určité prietahy, konštatoval však, že dĺžku tejto časti konania nemožno považovať za neprimeranú.

ESLP v rozsudku konštatoval, že hoci sťažovateľky podali ústavnú sťažnosť v čase, keď v merite veci už bolo rozhodnuté a iba jeden deň predtým, než im bolo doručené rozhodnutie o výške trov, splnili procesné pravidlá, podľa ktorých sú sťažovatelia oprávnení sťažovať sa pred ústavným súdom na dĺžku konania, pokiaľ toto konanie prebieha. Skutočnosť, že ústavný súd preskúmal ich sťažnosť iba vo vzťahu k časti konania týkajúcej sa trov, je v rozpore s ustálenou praxou ESLP. Uznal však, že v tom čase už rozhodnutie ústavného súdu nemohlo mať akceleračný účinok, čo vzal do úvahy pri zvážení výšky spravodlivého zadosťučinenia pre sťažovateľky. ESLP považoval dĺžku konania viac než 19 rokov na jednom stupni za neprimeranú a dospel k záveru o porušení článku 6 ods. 1 Dohovoru. Za zistené porušenie priznal každej zo sťažovateľiek 13 700 eur z titulu nemajetkovej ujmy.

L. B. proti Slovenskej republike

rozsudok z 12. septembra 2024

Prípado sa týkal dĺžky a efektívnosti konania o úpravu styku s maloletým dieťaťom sťažovateľa a určenie výživného, ktoré začalo v roku 2019 na Okresnom súde Nové Mesto nad Váhom. V roku 2020 okresný súd vydal neodkladné opatrenie, ktorým nariadil, aby sa uskutočňoval pravidelný asistovaný styk sťažovateľa s jeho vtedy 7-ročným dieťaťom tak, aby si dieťa postupne zvyklo tráviť s ním čas a mohol byť určený styk aj bez asistencie. Stretnutia sa však zväčša neuskutočnili alebo nevedli k sledovanému cieľu. V roku 2022 Okresný súd Nové Mesto nad Váhom zveril maloleté dieťa do starostlivosti matky a obom rodičom nariadil podstúpiť psychologické poradenstvo, po ktorého absolvovaní by sťažovateľ mohol tráviť s dieťaťom čas každý druhý víkend. Narušené vzťahy v rodine sa však napraviť nepodarilo, v dôsledku čoho sa kontakt sťažovateľa s dieťaťom neuskutočňoval.

Sťažovateľ sa obrátil dvakrát na ústavný súd so sťažnosťou na porušenie jeho práva na rešpektovanie rodinného života v dôsledku neefektívneho konania súdov, ktoré mu nepomohli v obnovení kontaktov s jeho synom. Ústavný súd obe jeho sťažnosti odmietol s odôvodnením, že

v konaní neidentifikoval žiadnu neefektívnosť alebo nečinnosť. Sťažovateľ sa v sťažnosti podanej na ESLP odvolal na článok 6 a 8 Dohovoru a sťažoval sa, že Okresný súd Nové Mesto nad Váhom v jeho veci konal pomaly a neefektívne, v dôsledku čoho mu bolo zabránené v styku s jeho dieťaťom.

ESLP vo svojom rozsudku poukázal na to, že rozhodovanie v danej veci na Okresnom súde Nové Mesto nad Váhom trvalo takmer 4 roky, počas ktorých bolo vydaných niekoľko neodkladných opatrení, ktoré mali za cieľ upraviť styk sťažovateľa s jeho maloletým synom a zabezpečiť rodine primeranú odbornú psychologickú pomoc. ESLP sa domnieval, že vnútroštátne súdy nevenovali dostatočnú pozornosť tomu, či dotknuté osoby tieto opatrenia skutočne dodržiavali. Poukázal na pravidelné správy centra, v ktorom sa uskutočňovali terapeutické sedenia a kontakt medzi sťažovateľom a jeho maloletým synom. Hoci z týchto správ vyplývalo, že väčšina sedení a stretnutí sa neuskutočnila z dôvodu správania matky dieťaťa, Okresný súd Nové Mesto nad Váhom nereagoval promptne a neprijal opatrenia potrebné na zabezpečenie obnovenia zmysluplného vzťahu medzi sťažovateľom a jeho dieťaťom. ESLP na jednej strane uznal, že úlohu vnútroštátnych orgánov sťažovali napäté vzťahy medzi rodičmi. Na druhej strane však zdôraznil, že nedostatok spolupráce medzi rodičmi žijúcimi oddelene nie je okolnosťou, ktorá by sama osebe mohla oslobodiť orgány od ich povinnosti prijať účinné opatrenia na zabezpečenie naplnenia sťažovateľovho práva na rodinný život. ESLP sa domnieval, že vnútroštátne orgány nereagovali primerane na obštrukčné správanie matky a neprijali účinné kroky na zabezpečenie kontaktu sťažovateľa s jeho synom.

Vzhľadom na uvedené ESLP dospel k záveru, že došlo k porušeniu práva sťažovateľa na rešpektovanie rodinného života podľa článku 8 Dohovoru. Sťažovateľovi priznal spravodlivé zadostučinenie vo výške 9 000 eur.

HAŠČÁK proti Slovenskej republike

rozhodnutie z 24. septembra 2024

Prípád sa týkal údajného úniku informácií o sťažovateľovom zadržaní, obvinení a prehliadke jeho priestorov v rámci trestného konania vedeného proti nemu, ku ktorým došlo 1. decembra 2020. Sťažovateľ sa v daný deň dostavil do priestorov Národnej kriminálnej agentúry v Bratislave na výsluch, ktorý sa týkal inej veci než tej, v rámci ktorej bol neskôr obvinený. Po výsluchu bolo proti sťažovateľovi vznesené obvinenie a bol zadržený (obvinenie sa týkalo podozrenia, že sťažovateľ s ďalšími dvoma osobami vytvorili a prevádzkovali korporátny krycí systém na poskytovanie náhrady bývalému agentovi tajnej služby za to, že sťažovateľovi poskytol utajovaný materiál vytvorený pri spravodajskej operácii všeobecne známej pod krycím názvom „Gorila“). Sťažovateľ bol eskortovaný do sídla jeho spoločnosti, kde bola vykonaná prehliadka iných priestorov a pozemkov v administratívnej budove. Tieto udalosti mali bezprostredné široké mediálne pokrytie, keď médiá priniesli prakticky okamžité fotografie a videá udalostí. Sťažovateľ sa na viacerých štátnych orgánoch sťažoval na údajný únik informácií. Trestné oznámenie v tomto ohľade prešetroval Úrad inšpekčnej služby, ktorého vyšetrovateľ v apríli 2021 rozhodol o prerušení trestného stíhania, pretože sa nepodarilo zistiť skutočnosť oprávňujúce vykonať trestné stíhanie proti určitej osobe. Sťažovateľovu sťažnosť proti rozhodnutiu v júli 2021 prokurátor Krajskej prokuratúry Bratislava odmietol. Sťažovateľ sa medzičasom na ústavnom súde neúspešne sťažoval v súvislosti so svojim zadržaním a prehliadkou priestorov, pričom namietal aj údajný únik informácií, v tomto ohľade ale ústavný súd konštatoval, že vzhľadom na v tom čase prebiehajúce

konanie o sťažovateľovom trestnom oznámení nemá právomoc túto časť sťažnosti posúdiť. Výsledok konania o jeho trestnom oznámení sťažovateľ na ústavnom súde nenapadol.

Vláda v konaní pred ESLP namietala, že sťažovateľ nesplnil podmienky prijateľnosti, pretože nevyčerpal vnútroštátne prostriedky nápravy, konkrétne žalobu podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov (ďalej len „zákon o zodpovednosti štátu“). Vláda tvrdila, že údajný únik dôverných informácií z prostredia polície by predstavoval nesprávny úradný postup, pričom zodpovednosť podľa tohto zákona je konštruovaná na objektívnom princípe a nie je potrebné preukazovať individuálne zavinenie konkrétnej osoby. Za ujmu, ktorá by sťažovateľovi takto potenciálne vznikla, je možné sa domôcť odškodnenia postupom podľa uvedeného zákona. Vláda tiež poukázala na to, že v iných prípadoch si sťažovateľ nároky podľa uvedeného zákona uplatnil. Sťažovateľ argumentoval, že tento typ žaloby nemožno považovať za účinný prostriedok nápravy.

ESLP uznal argumentáciu vlády a ďalej podotkol, že sťažovateľ mohol napadnúť výsledok konania o jeho trestnom oznámení na ústavnom súde. Pokiaľ ide o prostriedok nápravy podľa zákona o zodpovednosti štátu, ESLP podotkol, že sťažovateľ nepoprel argument vlády, že ho už v inej veci využil. Podľa ESLP teda nie je dôvod pochybovať o tom, že sťažovateľ mal teoretickú aj praktickú možnosť uplatniť si nárok na náhradu škody podľa zákona o zodpovednosti štátu a ak tak neurobil v platnej zákonnej premlčacej lehote, uvedené nemožno pričítať nikomu inému okrem neho. ESLP konštatoval, že predmetný prostriedok nápravy v konečnom dôsledku patril do právomoci všeobecných súdov, pričom výsledok konania by bolo možné ďalej napadnúť na ústavnom súde. Tým, že sťažovateľ nevyužil túto cestu, nevyčerpal vnútroštátne prostriedky nápravy. ESLP sťažnosť preto zamietol z dôvodu jej neprijateľnosti.

B. B. proti Slovenskej republike

rozsudok z 24. októbra 2024

Prípád sa týkal vyšetrovania trestného činu, ktorého bola sťažovateľka obeťou. Sťažovateľka rómskeho pôvodu, ktorá prežila detstvo v starostlivosti štátu, sa v dospelosti dostala za pomoci inej osoby do Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska, kde vykonávala prostitúciu. Tam sa napokon dostala do styku s políciou, ako obeti obchodovania s ľuďmi jej bola poskytnutá pomoc so strany Armády spásy a prostredníctvom Medzinárodnej organizácie pre migráciu (IOM) sa vrátila na Slovensko, kde bola zaradená do programu Slovenskej katolíckej charity pre obete obchodovania s ľuďmi. Slovenské orgány, ktoré prípad vyšetrovali na základe trestného oznámenia podaného Slovenkou katolíckou charitou, kvalifikovali trestný čin ako kupliarstvo spáchané dojednaním prostitúcie. Za tento trestný čin bola napokon odsúdená osoba, ktorá pomohla sťažovateľke dostať sa do Spojeného kráľovstva a tam z jej prostitúcie profitovala. Sťažovateľka sa na ESLP sťažovala na zlyhanie slovenských orgánov pri vedení účinného vyšetrovania ohľadom podozrenia z trestného činu obchodovania s ľuďmi, ktorého bola obeťou. Sťažovala sa, že v dôsledku toho prišla o benefity z programu na podporu a ochranu obetí obchodovania s ľuďmi a o možnosť domôcť sa odškodnenia na základe legislatívy upravujúcej odškodnenie pre obete určitých trestných činov. Tiež namietala, že slovenské orgány v rámci vyšetrovania nebrali do úvahy jej zdravotný stav a zbytočne ju nútili opakovane vypovedať o traumatizujúcich udalostiach a kládli jej nevhodné otázky.

ESLP vo svojom rozsudku poukázal na to, že sťažovateľka už v prvom vyhlásení upozornila slovenské orgány na to, že v Spojenom kráľovstve bola identifikovaná ako obeť obchodovania s ľuďmi a neskôr pri vypočúvaní opísala svoj prevoz do Spojeného kráľovstva, pobyt v ňom a repatriáciu na Slovensko. Poukázala na to, že akceptovala návrh ísť pracovať ako prostitútka v Spojenom kráľovstve, pretože v tom čase nemala inú možnosť, ak sa nechcela stať bezdomovcom. Tiež tvrdila, že osoba, ktorá bola napokon odsúdená za kupliarstvo, zaplatila za ňu rodine, u ktorej predtým bývala. ESLP považoval tieto skutočnosti za indície, na základe ktorých si slovenské orgány, v spojitosti s nízkym vekom sťažovateľky a tým, že pochádza z ekonomicky znevýhodneného prostredia, museli byť vedomé zraniteľného postavenia sťažovateľky. ESLP preto konštatoval, že pred vnútroštátnymi orgánmi existovalo vierohodné podozrenie, že sťažovateľka bola vystavená obchodovaniu s ľuďmi, a tým k porušeniu jej práv chránených článkom 4 Dohovoru, čo viedlo k pozitívnej povinnosti slovenských orgánov vykonať v tomto smere účinné vyšetrovanie. ESLP nespochybnil všeobecný právny rámec, ktorý v tejto súvislosti existuje v Slovenskej republike. Konštatoval však, že v tomto prípade slovenské orgány nevyvinuli všetko úsilie na to, aby vypočuli všetky relevantné osoby, ktorých svedectvá by mohli objasniť skutkové okolnosti rozhodujúce pre právnu kvalifikáciu skutku. ESLP vytkol slovenským orgánom aj celkový čas, počas ktorého sa zaoberali touto vecou, keďže trestné konanie sa začalo v roku 2012 a definitívne bola vec ukončená v roku 2021 rozhodnutím ústavného súdu. ESLP rozhodol, že vnútroštátne konanie týkajúce sa vierohodného podozrenia z porušenia práv sťažovateľky podľa článku 4 Dohovoru nespĺňalo požiadavky pozitívnej povinnosti vykonať v tejto veci účinné vyšetrovanie, a teda došlo k porušeniu článku 4 Dohovoru v jeho procesnej časti.

Pokiaľ ide o tvrdenia sťažovateľky o porušení jej práv podľa článku 8 Dohovoru (právo na rešpektovanie súkromného života) otázkami, ktoré jej boli kladené v rámci výsluchov v trestnom konaní, ESLP rozhodol, že táto námietka je zjavne nepodložená.

Sťažovateľka požadovala 109 500 eur z titulu majetkovej ujmy, 100 000 eur z titulu nemajetkovej ujmy a viac ako 26 000 eur za trovy konania. ESLP priznal sťažovateľke 26 000 eur z titulu nemajetkovej ujmy a 15 000 eur za trovy konania, zvyšok nárokov sťažovateľky zamietol.

ŠIRO proti Slovenskej republike

rozsudok zo 14. novembra 2024

Sťažovateľ sa sťažoval na porušenie práva na prejednanie veci v primeranej lehote, zaručeného článkom 6 ods. 1 Dohovoru, v dôsledku neprimeranej dĺžky konkurzného konania, vedeného na Okresnom súde Žilina, ktoré bolo začaté v roku 2012. V roku 2013 správca konkurznej podstaty inicioval niekoľko občianskoprávných konaní s cieľom vymôcť peniaze, ktoré podľa neho mali patriť do konkurznej podstaty, ale boli nezákonne prevedené na dcéru sťažovateľa. V piatich prípadoch vnútroštátne súdy žaloby správcu zamietli, jeden prípad bol zastavený a v ďalšom prípade sa v čase notifikovania sťažnosti vláde konalo o dovolaní. V roku 2022 správca konkurznej podstaty podal ďalšiu občianskoprávnú žalobu proti dcére sťažovateľa, o ktorej nebolo ešte rozhodnuté.

Primeranosť dĺžky predmetného konkurzného konania bola preskúmaná na vnútroštátnej úrovni ústavným súdom, ktorý uznesením z 5. októbra 2021 ústavnú sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú. Ústavný súd v odôvodnení poukázal na to, že pri posudzovaní vzniku priesťahov v konkurznom konaní je potrebné prihliadať na odlišnosti konkurzného konania oproti štandardnému občianskoprávnemu konaniu, a to z hľadiska odlišného plynutia zákonných lehôt, počtu subjektov

uplatňujúcich svoje pohľadávky, postupu pri speňažovaní majetku úpadcu a uplatňovaní pohľadávok úpadcu a najmä vplyvu ďalších súdnych konaní, ktoré vznikli a majú vplyv na jeho samotnú dĺžku trvania. Vzhľadom na to považoval konanie za zložité. Ústavný súd okrem iného konštatoval, že okresný súd v rámci svojej dohľadovej činnosti vykonával mnohé procesné úkony a využíval všetky jemu dostupné prostriedky nápravy. Ústavný súd mal za to, že celková dĺžka napadnutého konania bola najmä dôsledkom prirodzeného procesu, ktorým konkurzné konanie prechádza na účel usporiadania majetkových pomerov úpadcu, a to všetko s cieľom dosiahnuť uspokojenie čo najväčšieho počtu veriteľov, ku ktorému postup okresného súdu smeruje. Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že nezistil v napadnutom konkurznom konaní zavinené prieťahy spôsobené okresným súdom.

Vláda v konaní pred ESLP s odkazom na zistenia a závery ústavného súdu tvrdila, že sťažnosť je zjavne nepodložená. Spochybnila tiež *locus standi* sťažovateľa, vzhľadom na to, že konkurzné konanie bolo vyhlásené na majetok viažuci sa k jeho postaveniu podnikateľa, v ktorom podal i ústavnú sťažnosť. Vláda tiež dala ESLP do pozornosti nedostatok spolupráce so správcom na strane sťažovateľa a tvrdila, že sťažovateľ nepreukázal snahu napomôcť k čo najrýchlejšiemu ukončeniu konkurzného konania.

ESLP sa s argumentmi vlády nestotožnil. Pokiaľ ide o *locus standi* sťažovateľa, poukázal na to, že v prípade živnostníka nie je možné jednoznačne právne rozlišovať medzi podnikateľským subjektom a fyzickou osobou, ktorá ho vedie. Sťažovateľ mal preto priamy osobný záujem na predmete sťažnosti, ktorá sa týka postupu správcu a konkurzného súdu. ESLP pripustil, že existencia zdĺhavých občianskoprávných sporov, aké v tomto prípade viedol správca konkurznej podstaty, môže ovplyvniť celkovú dĺžku konkurzného konania. Konštatoval však, že správca bol vo väčšine týchto sporov neúspešný, čo môže svedčiť o jeho neefektívnom postupe. Okrem toho sa podľa názoru ESLP v rozhodnutí ústavného súdu neuvádza ani jedno opatrenie, ktoré by konkurzný súd uplatnil na účely urýchlenia konkurzného konania. ESLP následne poukázal na svoju judikatúru v súvislosti s podobnými otázkami a konštatoval, že po preskúmaní všetkých predložených podkladov nenašiel žiadnu skutočnosť, ani argument, ktoré by odôvodňovali celkovú dĺžku konania na vnútroštátnej úrovni. Vzhľadom na uvedené ESLP dospel k záveru, že dĺžka namietaného konania bola neprimeraná a v rozpore s požiadavkou „primeranej lehoty“ a teda že článok 6 ods. 1 Dohovoru bol porušený. ESLP priznal sťažovateľovi 8 200 eur z titulu majetkovej a nemajetkovej ujmy a 250 eur za trovy konania.

RIBÁR proti Slovenskej republike

rozsudok z 12. decembra 2024

Sťažnosť sa týkala podmienok výkonu väzby sťažovateľa v Ústave na výkon väzby a Ústave na výkon trestu odňatia slobody Banská Bystrica vrátane obmedzeného kontaktu s členmi jeho rodiny. Sťažovateľ sa obrátil neúspešne na ústavný súd, ktorý jeho ústavnú sťažnosť odmietol ako neprípustnú. Ústavný súd poukázal na to, že sťažovateľ mal najskôr využiť dozorné právomoci prokurátora a taktiež kontrolné právomoci Generálneho riaditeľstva Zboru väzenskej a justičnej stráže a Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky. Ústavný súd bol toho názoru, že práve vyššie uvedené orgány sú primárne kompetentné a zároveň spôsobilé zaoberať sa tvrdeniami sťažovateľa o nevyhovujúcich podmienkach a nevhodnom zaobchádzaní v súvislosti s obmedzením osobnej slobody pri jeho väzbe a preveriť ich opodstatnenosť. Sťažovateľ sa následne obrátil na ESLP a namietal porušenie článkov 3, 8 a 14 Dohovoru.

ESLP konštatoval, že pokiaľ ide o podmienky sťažovateľovej väzby ako je prístup k dennému svetlu v cele, dostupnosť teplej vody v cele, teplota v cele, kvalita a množstvo väzenskej stravy či zásahy do spánku, sťažovateľ nevyčerpal dostupné vnútroštátne prostriedky nápravy. Rovnako nesplnil podmienku vyčerpania vnútroštátnych prostriedkov nápravy, pokiaľ ide o neumožnenie telefonického kontaktu a návštev sťažovateľa zo strany rodiny. ESLP preto predmetné sťažnosti zamietol.

ESLP sa ďalej zaoberal iba podstatou námietok týkajúcich sa veľkosti cely, v ktorej bol sťažovateľ umiestnený a času, ktorý v nej strávil, množstva času povoleného na pobyt vonku, podmienok, v ktorých takéto pobyty vonku strávil a nedostatku možností zapojiť sa do voľnočasových aktivít. V tejto súvislosti ESLP poznamenal, že sťažovateľ bol po celý čas výkonu väzby umiestnený v cele s rozlohou, ktorá presahuje minimálny štandard plochy pre jednolôžkovú celu odporúčanú aj Výborom proti mučeniu (Výbor CPT), a teda v prípade sťažovateľa nešlo o nedostatok osobného priestoru. ESLP tiež poukázal na to, že hoci sťažovateľ bol umiestnený na cele sám, väčšinu času tomu bolo tak práve z dôvodu jeho vlastných žiadostí. Pokiaľ ide o povahu zaobchádzania, ktorému bol sťažovateľ počas výkonu väzby vystavený, ESLP považoval za významné, že sťažovateľ, ktorý je sám právnikom a využíval právne poradenstvo, pri štyroch konkrétnych príležitostiach, keď s ním bol uskutočnený pohovor, uviedol, že nemá žiadne sťažnosti. Jeho následné vysvetlenia v konaní pred ESLP nenaznačovali žiadnu obavu alebo inú okolnosť, ktorá by mu v danom čase bránila vzniesť takéto sťažnosti na vnútroštátnej úrovni. ESLP tiež podotkol, že zistenie ústavného súdu o nezákonnosti väzby sťažovateľa je otázkou, ktorá spadá pod článok 5 Dohovoru (právo na osobnú slobodu), čo presahuje rámec tohto prípadu. ESLP dospel k záveru, že nebolo preukázané, že by podmienky sťažovateľovej väzby predstavovali zlé zaobchádzanie v zmysle článku 3 Dohovoru, a preto nedošlo k porušeniu tohto článku.

Pokiaľ ide o sťažovateľom namietané porušenie článku 14 Dohovoru (zákaz diskriminácie), ESLP skonštatoval, že neodhalil žiadne náznaky porušenia sťažovateľových práv. Túto časť sťažnosti preto považoval za zjavne nepodloženú.

ADAMČO proti Slovenskej republike

rozsudok z 12. decembra 2024

Sťažovateľ je pozbavený slobody od roku 2006 a v súčasnosti vykonáva trest odňatia slobody. Pred podaním sťažnosti na ESLP sa viacerými podaniami neúspešne obrátil na prokuratúru a ústavný súd. V sťažnosti na ESLP sa sťažovateľ sťažoval na rutinné podrobovanie dôkladným osobným prehliadkam, kontrolu dokumentov a na použitie toalety s takto spútanými rukami počas prestávky na súdnom pojednávaní. Namietal, že je podrobovaný dôkladným osobným prehliadkam, hoci sa u neho počas mnohých rokov nenašlo nič nepovolené. Vykonávanie dôkladných osobných prehliadok namietal osobitne v súvislosti s presunom medzi dvoma ústavmi na výkon trestu odňatia slobody vo februári 2018, návštevami jeho advokátov medzi januárom a marcom 2019, pričom namietal aj kontrolu jeho dokumentov, ako aj pred a po účasti na súdnom pojednávaní v júli 2021 a 22. júla 2021. Okrem toho sa sťažoval na udalosť z 22. júla 2021, keď počas prerušenia hlavného pojednávania z dôvodu hygienickej prestávky mu príslušníci Zboru väzenskej a justičnej stráže (ďalej len „ZVJS“) neumožnili použitie toalety tak, aby mu bola z kovových pút na rukách spojených kovovou reťazou, ktoré boli pripojené na spúšťačom opasku, uvoľnená jedna ruka.

Pokiaľ ide o zaobchádzanie zo strany príslušníkov ZVJS v čase prerušenia hlavného pojednávania, spočívajúce v ponechaní pút na rukách sťažovateľa, ESLP nezistil žiadne náznaky, že by bol sťažovateľ vystavený zaobchádzaniu nezlučiteľnému so zárukami článku 3 Dohovoru. ESLP vzal do úvahy, že sťažnosť sa netýka použitia pút ako takých, ale tohto konkrétneho prípadu, kedy sťažovateľ kvôli nim nemohol použiť toaletu. Ďalej poznamenal, že nedošlo k použitiu sily a že sťažovateľ ani netvrdil, že by sa u neho v ten deň vyskytli zdravotné problémy. Okrem toho nič nenasvedčuje tomu, že by cieľom tohto opatrenia bolo ponížiť sťažovateľa, alebo že by to u neho spôsobilo fyzické alebo psychické následky. Zároveň podľa ESLP nemožno tvrdiť, že toto opatrenie neslúžilo bezpečnostnému účelu.

Pokiaľ ide o vykonávanie dôkladných osobných prehliadok, ESLP nepresvedčil argument, že v prípade sťažovateľa ide o odsúdeného za násilnú trestnú činnosť a poukázanie na jeho konanie proti väzenskej disciplíne. ESLP poznamenal, že síce neprehliada závažnosť a povahu trestných činov, za ktoré je sťažovateľ odsúdený, treba ich však posudzovať v súvislosti s jeho ďalším správaním vo väzení. Podľa ESLP bol sťažovateľ počas dlhého obdobia napriek iným bezpečnostným opatreniam systematicky podrobovaný dôkladným osobným prehliadkam, pričom neexistovali presvedčivé bezpečnostné dôvody. ESLP dospel k záveru, že za konkrétnych okolností tohto prípadu predstavovalo vykonávanie dôkladných osobných prehliadok ponížujúce zaobchádzanie v zmysle článku 3 Dohovoru, a preto došlo k jeho porušeniu. ESLP nepovažoval za potrebné ďalej skúmať otázku dôkladných osobných prehliadok aj podľa článku 8 Dohovoru.

Pokiaľ ide o sťažnosť týkajúcu sa kontroly sťažovateľových dokumentov pri týchto prehliadkach v súvislosti so stretnutiami s jeho advokátmi v období od januára do marca 2019, ESLP konštatoval, že došlo k zásahu do práva sťažovateľa na rešpektovanie súkromného života a korešpondencie. Akceptoval, že tento zásah bol v súlade so zákonom a sledoval legítimne ciele, konkrétne predchádzanie nepokojom alebo zločinnosti a ochranu práv iných. Čo sa však týka nevyhnutnosti zásahu, ESLP konštatoval, že dokumenty sa týkali konzultácií sťažovateľa s jeho advokátmi, ktorí podliehajú etickým pravidlám a nič nenaznačovalo porušenie týchto pravidiel. Okrem toho, konzultácie prebiehali v miestnosti s priemyselnou kamerou, v ktorej bol sťažovateľ oddelený od advokátov mrežami. ESLP tiež poznamenal, že hoci sťažovateľ bol v kontakte s advokátmi mnoho rokov, žiadne zakázané predmety neboli u neho nikdy nájdené. Preto konštatoval, že nebola preukázaná existencia opodstatneného dôvodu domnievať sa, že dokumenty sťažovateľa obsahovali nejaký nezákonný prvok, alebo že komunikácia s advokátmi bola akýmkoľvek iným spôsobom zneužitá. Napokon ESLP poukázal na to, všetky prostriedky nápravy, ktoré sťažovateľ využil, boli zamietnuté bez individuálneho posúdenia jeho vecných argumentov a kontrola nebola sprevádzaná primeranými zárukami. ESLP preto dospel k záveru, že zásah do práv sťažovateľa nebol nevyhnutný v demokratickej spoločnosti a došlo k porušeniu článku 8 Dohovoru.

Sťažovateľ požadoval 505 500 eur z titulu nemajetkovej ujmy a vyše 3 900 eur ako náhradu nákladov a výdavkov. ESLP priznal sťažovateľovi 20 000 eur z titulu nemajetkovej ujmy a 3 500 eur z titulu nákladov a výdavkov, vo zvyšku jeho nároky zamietol.

M. B. proti Slovenskej republike

rozsudok z 19. decembra 2024

Sťažovateľ bol 4. augusta 2020, vo veku štrnásť rokov a necelých desať mesiacov, zadržaný políciou pre podozrenie, že dva dni predtým spáchal krádež. Okresný súd Prešov vzal sťažovateľa rozhodnutím zo 6. augusta 2020 do väzby, pretože zistil, že sťažovateľ je v starostlivosti reedukačného centra a krádež mal spáchať, keď bol doma na letných prázdninách a navyše v čase, keď bol v skúšobnej dobe pre odsúdenie za lúpež spáchanú v roku 2019. Okresný súd Prešov sa domnieval, že sťažovateľ si napriek svojmu nízkemu veku bol vedomý protiprávneho charakteru svojho konania a konštatoval, že predchádzajúce odsúdenie sťažovateľa neodradilo od opätovného páchania trestnej činnosti. Preto považoval za potrebné sťažovateľa držať vo väzbe až do návratu do reedukačného centra po prázdninách, aby sa mu tak zabránilo v opätovnom páchaní trestnej činnosti v domácom prostredí. Za týchto okolností podľa Okresného súdu Prešov nebolo možné nahradenie väzby menej prísnymi opatreniami. Sťažovateľ podal proti rozhodnutiu o vzatí do väzby obratom sťažnosť, ktorú Krajský súd v Prešove 2. septembra 2020 zamietol. Neskôr uznesením z 21. októbra 2020 sudca pre prípravné konanie prepustil sťažovateľa z väzby s odôvodnením, že väzba už nie je naďalej potrebná, pretože sa môže vrátiť do reedukačného centra, ktoré poskytuje dostatočné záruky, že sa nebude dopúšťať škodlivej činnosti.

Sťažovateľ sa na základe článku 5 ods. 1 písm. c), ods. 3 a ods. 4 Dohovoru sťažoval na porušenie jeho práva na osobnú slobodu, pričom namietal neodôvodnenosť a neprimeranú dĺžku jeho väzby, ako aj neprimeranú dĺžku súdneho preskúmania jeho väzby.

ESLP v rozsudku konštatoval, že väzba sťažovateľa trvala dva mesiace a sedemnášť dní a pripomenul, že väzba maloletých by sa mala používať len ako krajné opatrenie a mala by byť čo najkratšia. Podľa názoru ESLP, vnútroštátne súdy riadne nezvážili, či sa za daných okolností nemohli uplatniť iné alternatívne opatrenia. Konštatovali, že správanie sťažovateľa bolo vyhovujúce len v čase, keď sa nachádzal v reedukačnom centre, ale ďalej sa vo svojich úvahách nezaoberali tým, či sa sťažovateľ mohol do centra vrátiť už po jeho zadržaní alebo aspoň od 1. septembra 2020, keď sa tam mal vrátiť po prázdninách. ESLP to považoval za prekvapujúce, najmä keď Krajský súd v Prešove vydal svoje rozhodnutie 2. septembra 2020, teda už v čase, ako sa sťažovateľ mal vrátiť do centra. V tejto situácii sa podľa ESLP väzba sťažovateľa nezdala byť krajným opatrením, a to o to viac, že Okresný súd Prešov neskôr v októbri 2020 prepustil sťažovateľa z väzby a nariadil jeho premiestnenie späť do centra. ESLP sa preto domnieval, že väzba sťažovateľa mohla byť oveľa kratšia a dôvody súdov na jej trvanie nepovažoval za relevantné a dostatočné, v dôsledku čoho konštatoval, že došlo k porušeniu článku 5 ods. 3 Dohovoru.

Podobne kriticky ESLP hľadel na postup vnútroštátnych súdov pri preskúmaní väzby, ktorého dĺžka predstavovala jeden mesiac a 12 dní. Zdôraznil, že za okolností, keď boli maloletí pozbavení slobody, sa vyžaduje zo strany vnútroštátnych súdov osobitná rýchlosť a starostlivosť pri preskúmaní zákonnosti ich zadržania a konštatoval, že v dôsledku dĺžky súdneho preskúmania sťažovateľovej väzby došlo k porušeniu článku 5 ods. 4 Dohovoru.

ESLP priznal sťažovateľovi 2 100 eur ako náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá mu vznikla v dôsledku porušenia jeho práv a 1 125 eur ako náhradu trov a výdavkov spojených s konaním.